

จากวาทกรรม “การสืบทอดสายตรงแห่งมรรควิธี” (道统) สู่หลี่เสวีย (理学) และตำราทั้งสี่ 《四书》

สยมพร นันทสิทธิพร¹

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการสร้างวาทกรรม “การสืบทอดสายตรงแห่งมรรควิธี” (道统) กับหลี่เสวีย (理学) และตำราทั้งสี่ 《四书》 ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์นี้เป็นพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และทางปรัชญาของสังคมจีนซึ่งเกิดจากการเคลื่อนไหวเพื่อฟื้นฟูความคิดลัทธิขง (儒学) ที่อ่อนแอลงจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยการสร้างวาทกรรม “การสืบทอดสายตรงแห่งมรรควิธี” ถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หลี่เสวียเป็นการพยายามก้าวข้ามกระบวนทัศน์เดิมของลัทธิขง และตำราทั้งสี่ก็เป็นผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการสำคัญครั้งนี้

คำสำคัญ การสืบทอดสายตรงแห่งมรรควิธี หลี่เสวีย ตำราทั้งสี่ คัมภีร์ทั้งห้า

¹ อาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และนิสิตหลักสูตรอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. บทนำ

ในประวัติศาสตร์จีนนับแต่สมัยจักรพรรดิฮั่นอู่ตี้ (汉武帝 156-87 ปีก่อนคริสตกาล) เป็นต้นมา ลัทธิขงจื๊อได้รับการเชิดชูจากราชสำนักจนมีฐานะกลายเป็นอุดมการณ์ทางการปกครอง ภายใต้อำนาจของราชบัณฑิตต่งจิ้งชู (董仲舒 179-104 ปีก่อนคริสตกาล) ที่เห็นว่า ราชสำนักควรให้ความสำคัญกับการปกครองด้วยการใช้คำสอนลัทธิขงจื๊อในการ “อบรมสั่งสอน” (教化) เหล่าราษฎรตลอดจนบำเพ็ญประโยชน์เพื่อเข้าสู่ระบบบริหารราชการ โดยได้กล่าวไว้ดังนี้

“การจะพินหน้าสู่ทิศใต้และปกครองได้ห้ล้าได้ ไม่ มีอะไรที่จะถือเป็งานใหญ่ไปกว่าการอบรมสั่งสอน ประชาชน การก่อตั้งโรงเรียนหลวงก็เพื่อให้การศึกษาใน ระดับประเทศ การก่อตั้งโรงเรียนต่างๆ ก็เพื่อให้การอบรมสั่งสอนตามหัวเมือง ค่อยๆ สอนเหล่าประชาด้วยมนุษยธรรม ขัดเกลาลูกเขาให้รู้จักความถูกต้องเที่ยงธรรม ควบคุมพวกเขาด้วยจารีต เพราะเหตุนี้ถึงแม้ว่าการลงทัณฑ์จะเบาเพียงไร พวกเขา ก็รู้จักควบคุมตนไม่กระทำความผิด เมื่อการอบรมสั่งสอนดำเนินไปดีแล้ว ประเพณีค่านิยมจึงงดงาม...อนึ่งการไม่ ขัดเกลาลูกเขียบำเพ็ญประโยชน์แต่กลับเรียกร้องแสงหาปราชญ์ บัณฑิต ก็เปรียบเสมือนการไม่ได้แกะสลักหยก แต่กลับ

เรียกเรื่องเอาสิ่งประณีต” (《汉书·董仲舒传》 อ้างถึงใน 栗洪武和郭向宁, 2006: 86)

ดังนั้นในสมัยราชวงศ์ฮั่นจึงได้ก่อตั้งโรงเรียนหลวง (太学) ซึ่งทำหน้าที่ป้อนเพาะบุคคลที่มีความสามารถเพื่องานด้านการปกครอง โดยมี“บัณฑิตชั้นสูงผู้ลึกซึ้งในคัมภีร์ทั้งห้า” (五经博士) เป็นตำแหน่งราชการในโรงเรียนหลวง ทำหน้าที่ให้การศึกษาตามตำราคลาสสิกของลัทธิขง เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาจะต้องสอบและมีการแบ่งตามลำดับคะแนนเพื่อจัดลำดับในการเข้ารับราชการต่อไป (栗洪武和郭向宁, 2006:86) ดังนั้น การที่ราชสำนักทำให้คำสอนของลัทธิขงมีความเฉพาะทาง และใช้ในการเรียนการสอนของโรงเรียนหลวง ตลอดจนใช้เป็นมาตรฐานในการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นขุนนาง ทำให้คำสอนของลัทธิขงมีฐานะสูงส่งขึ้นเรื่อยๆ ในสังคมจีน

การที่นับแต่ราชวงศ์ฮั่นเป็นต้นมา ราชสำนักได้ให้ความสำคัญกับลัทธิขงเป็นอย่างมาก สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเนื่องจาก เนื้อหาของลัทธิขงเน้นศึกษาในเรื่องของมนุษย์ มีแนวคิดพื้นฐานเรื่อง ความซื่อสัตย์ ใจเขาใจเรา มนุษยธรรม จริต ทางสายกลาง เป็นต้น ซึ่งค่านิยมเหล่านี้ก่อเกิดผลดีแก่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน ตลอดจนเรื่องของการรักษาเสถียรภาพและระเบียบของสังคม ดังนั้นจึงสอดคล้องกับความปรารถนาของ

ชนชั้นปกครอง ซึ่งเป็นสาเหตุให้ชนชั้นปกครองของจีนในทุก
ราชวงศ์ให้ความสำคัญกับลัทธิहुเป็นอย่างมาก

สำหรับตำราคลาสสิกของลัทธิहुที่ใช้ในการการเรียนและ
อบรมสั่งสอนกันเรื่อยมานั้น ในยุคแรก คัมภีร์ทั้งห้า 《五经》 อัน
ประกอบไปด้วย คัมภีร์กวีนิพนธ์ 《诗》 คัมภีร์บันทึกประวัติศาสตร์
《书》 คัมภีร์จารีต 《礼》 คัมภีร์ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลง 《易》 และ
คัมภีร์춘ชิว 《春秋》 เป็นงานนิพนธ์ที่มีมาก่อนสมัยราชวงศ์ฉิน (秦
朝 211-207 ปีก่อนคริสตกาล) แล้ว หากแต่สมัยนั้นยังไม่ได้รับการ
ยกย่องว่าเป็นคัมภีร์ จวบจนสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก (东汉 ค.ศ.
25-210) ถึงได้รับการยกย่องให้เป็นคัมภีร์ทั้งห้า เป็นคัมภีร์ที่มีฐานะ
สูงสุดในบรรดาตำราลัทธิहु การที่คัมภีร์เหล่านี้มีฐานะสูงส่ง
เนื่องจากนักลัทธิहुถือว่าคัมภีร์เหล่านี้เป็นคัมภีร์ที่อธิบายบุคคลเป็นผู้
รวบรวมและเรียบเรียงด้วยตนเอง

2. การสร้างวาทกรรมสายตรงแห่งมรรควิธีและการก่อตัวของตำรา ทั้งสี่

จากการที่ราชวงศ์ฮั่นใช้นโยบายเชิดชูลัทธิहुแต่เพียงหนึ่ง
(独尊儒术) และให้ความสำคัญยิ่งกัคัมภีร์ทั้งห้า ทำให้การศึกษา
คัมภีร์ทั้งห้าเกี่ยวข้องกับเรื่องของการเมืองการปกครองดังที่ได้กล่าว
ไปแล้วนั้น กอปรกับการกีดกันกระแสความคิดอื่นที่เคยมีมาใน
ยุคก่อนราชวงศ์ฉินออกไป ทำให้ความคิดลัทธิहुค่อยๆ ขาดพลวัต

ในการยกระดับกระบวนทัศน์ในตนเอง กระแสการศึกษาคัมภีร์ทั้ง
ห้าในยุคนั้นนิยมเพียงการศึกษาท่องจำตำรา หาความหมายเชิงภาษา
แต่ไม่หาแก่นสาร เช่นนี้จึงทำให้ความคิดลัทธิหลว่ค่อยๆ ขาดความ
ดึงดูดในหมู่ปัญญาชนไป นอกจากนี้ การที่สภาพบ้านเมืองที่
ค่อนข้างขาดเสถียรภาพตั้งแต่ปลายยุคฮั่นตะวันออก ชนชั้นปกครอง
แก่งแย่งอำนาจ ปัญญาชนต่างผิหวังกับการเข้ารับราชการ ชาวบ้าน
ก่อกบฏชาวนา หลักจริยธรรมและความสัมพันธ์ที่ลัทธิหลว่เชิดชูเกิด
ความสั่นคลอนไปทั้งระบบ จึงทำให้ผู้ปกครองและปัญญาชน
สมัยเว่ย - จิ้น (魏晉南北朝 ปีค.ศ.220-589) กลับมานิยมและศึกษา
ความคิดลัทธิเต๋าอีกครั้ง ก่อปรกับศาสนาพุทธเข้ามามีบทบาทใน
สังคมจีนมากขึ้นในยามที่บ้านเมืองขาดเสถียรภาพ จนพุทธและเต๋า
ได้กลายเป็นกระแสความคิดที่ท้าทายลัทธิหลว่ในฐานะที่เป็น
อุดมการณ์ในการปกครอง และขณะเดียวกันก็เกิดกระบวนกรซึม
ซับความคิดของกันและกันทั้งในมิติการปกครองและแม้กระทั่ง
การศึกษาตีความคัมภีร์ลัทธิหลว่ ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากแนวคิดของ
ปรัชญาทั้งสองสำนักต่างเป็นแหล่งรองรับทางจิตวิญญาณสำหรับผู้
ที่พ่ายแพ้และผิหวังจากโลกสันนิวาส ให้ผู้คนหลุดพ้นจากความ
วุ่นวายของสังคม ก้าวออกจากวังวนแห่งผลประโยชน์ไปสู่การ
รักษากายใจในแบบที่หลีกเลี่ยงจากพันนาการอันรัดรีงของสังคม
กลับคืนสู่ความเป็นธรรมชาติ

ครั้นถึงสมัยราชวงศ์ถัง (唐朝 ปีค.ศ.618-907) จึงเริ่มเกิดกระแสฟื้นฟูลัทธิขงจื๊อ (复兴儒学) ขึ้นในสังคมจีนโดยหานยูวี่ (韩愈 ปีค.ศ.768-824) ซึ่งพยายามขจัดความคิดพุทธและเต๋าที่ผสมปนเปไปกับความคิดลัทธิขงจื๊อให้แยกออกจากกัน เขาได้นำเสนอแนวคิด “สายตรงแห่งมรรควิธี” (道统) หรือก็คือ ความเป็น “ลัทธิขงจื๊อแบบดั้งเดิม” โดยกล่าวว่า

“พระเจ้าเหยา (尧) สืบทอดสิ่งนี้แก่พระเจ้าซุ่น (舜) พระเจ้าซุ่นสืบทอดให้แก่พระเจ้ายูหฺวี่ (禹) พระเจ้ายูหฺวี่สืบทอดแก่พระเจ้าซางทัง (商汤) พระเจ้าซางทังสืบทอดแก่พระเจ้าโจวเหวิน หวาง (周文王) โจวอู่หวาง (周武王) และโจวกง (周公) พระเจ้าโจวเหวิน หวาง โจวอู่หวางและโจวกงสืบทอดแก่ขงจื๊อ (孔子) ขงจื๊อสืบทอดแก่เม้งเคอ (孟轲) เมื่อสิ้นเม้งเคอ มรรควิธีก็สูญหายไป”² (《韩愈全集》 อ้างถึงใน 成守勇, 2003: 173)

สำหรับแนวคิด “สายตรงแห่งมรรควิธี” นี้ คำว่า “มรรควิธี” (道) มีนัยหมายถึง “จิตวิญญาณแบบดั้งเดิมของลัทธิขงจื๊อ” (陈来,

² พระเจ้าเหยา (尧) ซุ่น (舜) ยูหฺวี่ (禹) ซางทัง (商汤) โจวเหวิน หวาง (周文王) โจวอู่หวาง (周武王) โจวกง (周公) ขงจื๊อ (孔子) และเม้งเคอ (孟轲 หรือที่รู้จักกันในนามเม้งจื๊อ 孟子) ท่านเหล่านี้นับเป็นอริยบุคคลของลัทธิขงจื๊อ

1995: 77) วาทกรรม “สายตรงแห่งมรรควิธี” ถือกำเนิดขึ้นเพื่อกระตุ้นความเป็นพุทธและเต๋าให้ออกไปจากความเป็นกระแสหลัก เป็นการพยายามทำให้ลัทธิหฺงกลับมามีฐานะที่โดดเด่นอีกครั้ง อีกประการคือ เพื่อต่อต้านกระแสการศึกษาตำราคลาสสิกที่เอาแต่ศึกษาทางภาษาศาสตร์ ไม่ศึกษาแก่นสารที่แท้จริง กอปรกับค่านิยมที่ศึกษาดำราคลาสสิกเพื่อเข้ารับราชการ ทำให้จิตวิญญาณดั้งเดิมของลัทธิหฺงเลือนหายไป

วาทกรรม “สายตรงแห่งมรรควิธี” ได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวอื่นๆ ติดตามมา เช่น กระแสการยกย่องเมิ่งจื่อ กล่าวคือ ในสมัยก่อนราชวงศ์ถัง ฐานะของเมิ่งจื่อไม่ได้สำคัญไปกว่าปราชญ์ท่านอื่น เช่น สุวินจื่อ (荀子 313-238 ปีก่อนคริสตกาล) หรือต่งจ่งชู่ (董仲舒 179-104 ปีก่อนคริสตกาล) เลย ถือเป็นเพียงปราชญ์ท่านหนึ่งเท่านั้น แต่วาทกรรม “สายตรงแห่งมรรควิธี” ทำให้เกิดกระแสเชิดชูเมิ่งจื่อในฐานะที่เป็นผู้สืบทอดมรรควิธีต่อจากขงจื่อ (陈来, 1995: 23) รวมไปถึงการเริ่มให้ความสำคัญกับคัมภีร์ 《大学》 และจงยง 《中庸》 ซึ่งเดิมเป็นเพียงเนื้อหาสองบทที่อยู่ในคัมภีร์จาวีต 《礼记》 คัมภีร์แต่งโดยเจิงจื่อ (曾子 505-435 ปีก่อนคริสตกาล) และจงยงแต่งโดยจื่อซือ (子思 483-402 ปีก่อนคริสตกาล) เจิงจื่อเป็นลูกศิษย์โดยตรงของขงจื่อ และเป็นอาจารย์ของจื่อซือ จื่อซือมีศักดิ์เป็นหลานของขงจื่อและเป็นอาจารย์ของ

เมิ่งจื่อ Gardner (2007: VVX) อธิบายว่า การยกย่อง*ต้าเสวีย*และ*จงยง*เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ความเป็น “สายตรงแห่งมรรควิธี” มีเส้นทางและที่มาที่ชัดเจนขึ้น

ตำราทั้งสี่ซึ่งประกอบไปด้วย ตำรา*ต้าเสวีย*³ ตำรา*หลุนยฺหวี่* ตำรา*เมิ่งจื่อ* และ*ตำราจงยง*⁴ นั้น ในสมัยราชวงศ์ซัน มีเพียงตำรา*หลุนยฺหวี่*ที่พอมีฐานะอยู่บ้าง ภายหลัง*ตำราเมิ่งจื่อ*จึงเริ่มได้รับการยกย่องโดยหานยฺหวี่ ส่วน*ต้าเสวีย*และ*จงยง*ก็เป็นเพียงเนื้อหาสองบทที่บันทึกอยู่ใน*คัมภีร์จารีต* ผู้ที่ริเริ่มผลักดันให้นำตำราทั้งสี่เล่มที่เดิมทีกระจัดกระจายกันอยู่ให้มาเป็นกลุ่มเรียงร้อยเข้าด้วยกันก็คือ สองพี่น้องตระกูลเฉิง (二程)⁵ แห่งราชวงศ์ซ่ง (宋朝 ปีก.ศ.960-1279) และภายหลังก็สำเร็จสมบูรณ์โดยจูซี (朱熹 ปีก.ศ. 1130-1200) ซึ่งเป็นผู้รวบรวมเรียบเรียงและให้อรรถาธิบายไว้อย่างสมบูรณ์โดย

³ *ต้าเสวีย* นักวิชาการไทยมีการแปลต่างกันไป เช่น มหาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เป็นต้น แต่ตามที่จูซีให้คำอธิบายไว้ในบทนำของ*ต้าเสวีย* จะหมายถึง “การศึกษาขั้นผู้ใหญ่” ซึ่งมีนัยเปรียบเทียบกับการศึกษาขั้นปฐมวัย (小学) (朱熹 (撰), 2010: 2) แต่ผู้เขียนเลือกใช้คำทับศัพท์ภาษาจีนเพื่อความสะดวกในการอ้างอิง

⁴ *จงยง* นักวิชาการไทยก็มีการแปลต่างกันไป เช่น ทางสายกลาง ทางแห่งความสมดุล ทางแห่งความพอดี ซึ่งต่างก็สื่อความหมายได้ถูกต้อง แต่ผู้เขียนเลือกใช้คำทับศัพท์ภาษาจีนเพื่อความสะดวกในการอ้างอิง

⁵ สองพี่น้องตระกูลเฉิงได้แก่ เฉิงหัว (程颢 ค.ศ. 1032-1085) และเฉิงอี้ (程颐 ค.ศ. 1033-1107)

เรียกตำราชุดนี้ว่า ตำราทั้งสี่ฉบับบรรณาธิบาย 《四书章句集注》 หรือเรียกย่อๆ ว่า ตำราทั้งสี่ 《四书》 นับแต่นั้นมาเมื่อกล่าวถึงตำราทั้งสี่ ก็จะหมายถึง ตำราค้ำเสวีย ตำราหลุนยฺหวิ ตำราเม้งจื่อ และตำราจงยง ที่ได้รับการจัดเรียบเรียงเป็นชุด มีเนื้อหาสาระที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน

ในบทนำของตำราค้ำเสวีย 《大学章句序》 จูซี (朱熹 (撰), 2010 : 3) กล่าวถึงสาเหตุที่เขาเรียบเรียงตำราทั้งสี่ว่า จูซีมีความเชื่อในเรื่องการสืบสายตรงแห่งมรรควิธีที่สูญสลายไปตั้งแต่มรณกรรมของเม้งจื่อ แต่อย่างไรก็ตาม สองพี่น้องตระกูลเจิงได้ทำให้มรรควิธีที่สูญหายไปกลับปรากฏขึ้นอีกครั้ง และเขาก็มุ่งมาดที่จะสืบทอดมรรควิธีนี้ให้กระจ่างอีกครั้ง สาเหตุหลักสองประการของการเรียบเรียงตำราทั้งสี่ คือ เป็นไปเพื่อการสืบทอดส่งต่อมรรควิธีให้แก่ชนรุ่นหลัง ให้ผู้เรียนหลุดพ้นจากการเรียนท่องจำเพื่อการสอบและการเน้นเพียงศึกษาดำรงคลาสสิกแต่ด้านภาษา ให้หันกลับไปสู่การเรียนรู้อันแท้จริง และสองเพื่อขจัดลัทธินอกกรีต⁶ นำปัญญาชนกลับคืนสู่แก่นแท้ของลัทธิหฺง

จูซีกล่าวว่า “อริยบุคคลแต่งตำราคลาสสิกไว้เพื่อ
สั่งสอนชนรุ่นหลัง ตำราเหล่านี้จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึง

⁶ ในบริบทจูซีจะหมายถึงศาสนาพุทธและลัทธิเต๋า

ความคิดของเหล่าอริยบุคคลได้ในขณะที่อ่านแต่ละคำๆ และจะทำให้เข้าใจได้ว่าอะไรคือหลักการร่วมกันของสรรพสิ่ง หากเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง ผู้อ่านก็จะสามารถปฏิบัติตามมรรควิธี และสามารถเข้าใจความคิดแห่งอริยบุคคลได้” (Wen-Chi 82.26a อ้างถึงใน Gardner, 1984: 63)

เราจะเห็นได้ว่า จากคำกล่าวอ้างของจูซีที่ว่าตำราคลาสสิกเป็นสิ่งที่อริยบุคคลรังสรรค์ขึ้นเพื่อถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลัง การทำความเข้าใจในมรรควิธีแห่งอริยบุคคลจึงต้องอาศัยตำราคลาสสิกเป็นสะพานเชื่อม หากแต่ตำราคลาสสิกมีจำนวนมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคัมภีร์ทั้งห้าที่เคยรุ่งเรืองยิ่งในสมัยอันและสมัยถึง จูซีกลับเห็นว่าคัมภีร์ทั้งห้ามีเนื้อหาที่ยาก อีกทั้งมีความยาวและอาจมีเนื้อหาหลายแห่งที่ยากเกินไปสำหรับผู้เริ่มต้นศึกษา ดังนั้นจูซีจึงได้เรียบเรียงตำราทั้งสี่ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการแสวงหามรรควิธีสำหรับผู้เริ่มต้น โดยให้เหตุผลว่า

“ในการอ่านควรเริ่มจากที่มีเนื้อหาง่ายแก่การทำ
ความเข้าใจ เช่น ในตำราต้าเสวีย ตำราจยง ตำราหุนยฺหฺวี
และตำราเม้งจื่อ ได้กล่าวถึงเรื่องหลักการอย่างชัดเจนมาก
แต่ผู้คนกลับไม่อ่านตำราเหล่านี้ แต่ถ้าหากเราเข้าใจตำราทั้ง
สี่นี้แล้ว ไม่ว่าจะตำราเล่มไหนก็จะสามารถเข้าใจได้และไม่

ว่าหลักการใดก็สามารถอ่อนแอได้ รวมถึงกิจการงานใดก็สามารถจัดการให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี” (朱子语类 14.1a อ้างถึงใน Gardner, 1984: 64)

“ตำราหลุนยฺหวี่และตำราเมิ่งจื่อ เวลาอ่านลงแรงน้อยแต่ได้ความรู้มาก ในขณะที่การอ่านคัมภีร์ทั้งหก⁷ จะต้องลงแรงมากแต่กลับได้ผลน้อย” (朱子语类 19.1a อ้างถึงใน Gardner, 1984: 64)

จากความพยายามของจูซีในการผลักดันให้ตำราทั้งสี่เป็นตำราพื้นฐานในการเริ่มต้นเรียนคำสอนของลัทธิขงู ไปสู่การลงมือเรียบเรียงและนิพนธ์ตำราทั้งสี่ฉบับบรรณาธิบายจนเสร็จสมบูรณ์ จากนั้นเป็นต้นมา ฐานะของตำราทั้งสี่จึงค่อยๆ เท้าเทียมคัมภีร์ทั้งห้า จนภายหลังมีความสำคัญมากกว่าคัมภีร์ทั้งห้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปีค.ศ.1313 ตรงกับรัชสมัยหวงซิงแห่งราชวงศ์หยวน (元朝皇庆 ปีค.ศ. 1312-1313) ได้มีการประกาศให้ตำราทั้งสี่ฉบับบรรณาธิบายที่เรียบเรียงโดยจูซีเป็นตำราที่ใช้ในการสอบเข้ารับราชการ (科举考试) ซึ่งการตอบข้อสอบจะต้องอ้างอิงฉบับบรรณาธิบายโดยจูซี

⁷ หมายถึงคัมภีร์ทั้งห้า 《五经》 บวกกับคัมภีร์ดนตรี 《乐经》 ซึ่งได้รับการสันนิษฐานว่าหายสาบสูญไปตั้งแต่เหตุการณ์ที่จักรพรรดิฉินสือหวง (秦始皇 295 – 210 ปีก่อนคริสตกาล) เฝ้าทำลายตำราและฝังนักปราชญ์ลัทธิขงู (焚书坑儒)

เท่านั้น ตำราทั้งสี่ได้ใช้ในการสอบเข้ารับราชการเรื่อยมาจนถึงสมัยราชวงศ์หมิง (明朝 ปีค.ศ.1368-1644) และราชวงศ์ชิง (清朝 ปีค.ศ.1644-1911) ไม่มีการยกเลิกแต่อย่างใด ตราบจนถึงปลายสมัยราชวงศ์ชิงในปี ค.ศ. 1905 ที่มีการประกาศยกเลิกการสอบเข้ารับราชการ

3. การปรับกระบวนการทัศน์ไปสู่หลี่เสวียและความสำคัญของตำราทั้งสี่

กระแสฟื้นฟูลัทธิขงจื๊อได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจนถึงสมัยราชวงศ์ชิง ภายใต้กระบวนการนี้กระบวนการทัศน์ของลัทธิขงจื๊อได้พัฒนาจนกลายเป็น “หลี่เสวีย” (理学) ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ มีการหยิบยืมวิธีการและความคิดแบบพุทธและเต๋า เข้ามาผสมผสาน และสร้างเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ซึ่งยังคงรากฐานเดิมไว้ ขณะเดียวกันก็สามารถแยกลัทธิขงจื๊อออกจากแนวคิดพุทธและเต๋าได้

เฉินหลาย (陈来, 2008: 32) ได้อธิบายว่า หลี่เสวีย (理学) หรือ ลัทธิขงจื๊อใหม่ (新儒学/Neo-Confucianism) คือ การที่ความคิดลัทธิขงจื๊อในยุคก่อนราชวงศ์ฉินได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่ โดยที่ยังมีจุดยืนเช่นเดียวกับนักปราชญ์ลัทธิขงจื๊อในยุคก่อนราชวงศ์ฉิน เช่น ขงจื๊อ เมิ่งจื๊อ เป็นต้น แต่ขณะเดียวกันระบบความคิดเชิงปรัชญาของหลี่เสวียก็ได้ผ่านการซึมซับรับเอาความคิดแบบพุทธ

(ความคิดเรื่องจิต) และเต๋า (ความคิดเรื่องภววิทยา) เข้ามาและอธิบายเป็นระบบความคิดของตนเอง

การเกิดขึ้นของหลี่เสวีย ถือได้ว่าเป็นพัฒนาการของประวัติศาสตร์ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของสังคมจีน หากมองในแง่ของประวัติศาสตร์ หลี่เสวียเกิดขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนถ่ายอำนาจจากมือของตระกูลชนชั้นสูงที่เฟื่องฟูต่อเนื่องมาแต่ยุคเว่ย - จิ้น เรื่อยมาจนถึงยุคราชวงศ์ถัง ได้เกิดกบฏชาวนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ชนชั้นสูงที่ผูกขาดอำนาจถูกกำจัดไปเป็นจำนวนมาก กลายเป็นยุคเฟื่องฟูของเจ้าที่ดินรายย่อยแทน ซึ่งพวกเจ้าที่ดินรายย่อยได้เข้าสู่เส้นทางการเมืองด้วยการสอบเข้ารับราชการ ขณะเดียวกันพวกชนชั้นชาวนาก็เป็นอิสระจากการพึ่งพิงชนชั้นสูงมากขึ้น รวมถึงขบวนการกบฏต่างๆ ได้มีการเรียกร้องความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจเรื่อยมา อีกทั้งสภาพความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติกับเหล่าอนารยชนทางเหนือที่ค่อนข้างตึงเครียด สภาพการณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมอยู่ในสภาวะขาดเสถียรภาพ ความจำเป็นที่จะต้องสร้างระเบียบสังคมตลอดจนจริยธรรมทางสังคมให้เข้มแข็งขึ้นอีกครั้งเป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดหลี่เสวียในฐานะที่เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ใช้ในการจัดระเบียบสังคมขึ้นใหม่

ส่วนในมุมมองด้านปรัชญานั้น ตั้งแต่ปลายยุคราชวงศ์ซัน เว่ย - จิ้น จนถึงยุคราชวงศ์ถังที่สามศาสนา (หลั พุทธ เต๋า) รวมเป็นหนึ่งจนส่งอิทธิพลต่อการปกครอง การศึกษา และความรู้สึคนึกคิดของคนในสังคมจีนอย่างลึกซึ้ง ซึ่งชนชั้นปกครองเรื่อยมาจนถึงประชาชนธรรมดาต่างหมกมุ่นอยู่กับความเชื่อแบบพุทธและเต๋าที่มีคำสอนหลักเวียนหนีโลก ก่อเกิดกระแสที่ปัญญาชนลัทธิหลัหรือออกมาเคลื่อนไหวเพื่อฟื้นฟูลัทธิหลั (复兴儒学) ก่อปรกับความเสื่อมถอยของการศึกษาดำรงคลาสสิกที่เน้นเชิงภาษาศาสตร์ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยก่อให้เกิดปรัชญาหลี่เสวียขึ้น

ในหนังสือประวัติหลี่เสวีย (侯外庐, 丘汉生和张岂之主编, 1992: 2) ได้อธิบายว่า ในสมัยราชวงศ์ซ่ง หลี่เสวียถือกำเนิดขึ้นในฐานะที่เป็นกระแสความรู้ใหม่ ที่เกิดขึ้นหลังจากกระแสศึกษาคัมภีร์ (经学) ในสมัยราชวงศ์ซัน กระแสหลี่เสวียนเสวีย (玄学)⁸ ในสมัยเว่ย-จิ้น และกระแสพุทธในสมัยราชวงศ์ถัง หลี่เสวียเป็นกระบวนทัศน์ที่ซึมซับความคิดพุทธและเต๋าย้อนมาอธิบายเป็นระบบปรัชญาที่มีความสมบูรณ์รอบด้าน กล่าวคือ สามารถอธิบายความรู้เชิงอภิปรัชญาอย่างเป็นระบบอย่างที่มีความคิดลัทธิหลัในยุคก่อนๆ

⁸ กระแสความคิดที่หันมาเน้นศึกษาตีความด้วยบทปรัชญาเต๋า เช่น เหลาจื่อ 《老子》 จวงจื่อ 《庄子》 ซึ่งกระแสนี้สนใจตีความเรื่องอภิปรัชญาเป็นหลัก

ไม่อาจทำได้สมบูรณ์เช่นนี้ ตลอดจนนำเสนอชุดอุดมการณ์ที่ทำให้ระเบียบสังคมกลับมาเข้มแข็งและมีเสถียรภาพมากขึ้น นับแต่นั้นเป็นต้นมาหลี่เสวียก็อยู่ในฐานะที่เป็นกระแสอุดมการณ์หลักของสังคมจีนเรื่อยไปจนถึงสิ้นสมัยศักดินา

ยฺหวี่อิงสือ (余英时, 2008:5) ได้อธิบายว่าหลี่เสวียในยุคราชวงศ์ซ่งมีความโดดเด่นสองประการ ประการแรก คือ การสร้างโลกแห่ง “หลี่” (“理”的世界) ที่ป็นความรู้เชิงอภิปรัชญา กล่าวคือ โลกแห่ง“หลี่”⁹ หลี่มีความสำคัญคือเป็นหลักการแห่งฟ้า เมื่อหลักการแห่งฟ้ามปรากฏในสังคมมนุษย์ จึงมีฐานะเป็นระเบียบสังคมในอุดมคติ กล่าวคือ หลักการแห่งฟ้าได้กลายเป็นหลักการเป็น

⁹ หลี่ (理) หมายถึง หลักการของสรรพสิ่ง เฟิงโฮ่วหลาน (冯友兰, 1985: 340) ให้ความหมายของ “หลี่” ตามการตีความของจูซีไว้ว่า “หลี่” คือหลักการของสรรพสิ่ง ไม่ว่าจะคน สัตว์ สิ่งของ ส่วนมีหลักการเฉพาะตัวของแต่ละสรรพสิ่งอยู่แล้ว ซึ่งหลักการที่ว่านี้มีมาก่อนที่สรรพสิ่งจะถือกำเนิดขึ้น เช่น เรือก็มีหลักการที่ทำให้สิ่งนั้นเป็นเรือ รถก็มีหลักการที่ทำให้สิ่งนั้นเป็นรถ ถึงแม้จะยังไม่มีการประดิษฐ์ขึ้น แต่หลักการของความ เป็นรถก็เป็นสิ่งที่มีความก่อนอยู่แล้ว ดังนั้น การประดิษฐ์รถขึ้นได้ก็เพียงเพราะว่ามนุษย์ เราได้ค้นพบหลักการแห่งความเป็นรถ เรือนั่นเอง และก็ประดิษฐ์ขึ้นโดยอิงหลักการนั้นๆ ส่วนเงินหลาย (陈来, 2008:15) ได้อธิบายคำว่า “หลี่” ที่สำนักหลี่เสวียกล่าวถึง แบ่งเป็น นัยได้ห้าประเภทดังนี้ 1) หลักการสากลของจักรวาล สำหรับความหมายนี้ทั่วไปจะเรียกว่า หลักการแห่งฟ้า (天理) 2) หลักการที่เป็นธาตุแท้ของมนุษย์ (性理) 3) หลักการที่เป็นหลักจริยธรรมของสังคมมนุษย์ (伦理) 4) หลักการที่เป็นกฎเกณฑ์ทั่วไปของเรื่องราวต่างๆ (事理) 5) คุณสมบัติของตัวหลักการเอง (理性)

ระเบียบแห่งมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรม (道德伦理) ทั้งหมดในสังคม และประการที่สอง คือ การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการขัดเกลาตนเอง (修身) ตามแนวทางลัทธิขงจื๊อ กล่าวคือ เน้นการชี้แนะแนวทางการขัดเกลาตนเองให้บุคคลไปสู่ความเป็นวิญญูชน ปราชญ์ เพื่อไปรองรับงานด้านการปกครองอีกชั้นหนึ่ง

หากกล่าวว่าสิ่งที่ปรัชญาหลี่เสวียสนใจอภิปรายศึกษา คือ โลกแห่ง “หลี่” และวิธีการ ขั้นตอนเพื่อพัฒนาตนเองให้ไปถึงอุดมคติแห่งความเป็นมนุษย์ตามแนวทางของอริยบุคคลเป็นสองประเด็นใหญ่แล้ว สิ่งที่ปรัชญาหลี่เสวียศึกษาและอภิปรายแยกย่อยลงไปเพื่อตอบปัญหาสองประเด็นใหญ่ จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างธาตุแท้ (性) พลังชี (气) จิต (心) และหลักการแห่งฟ้า (天理) ซึ่งประเด็นทางปรัชญาเหล่านี้จะครอบคลุมประเด็นเนื้อหาในด้านต่างๆ ตั้งแต่ความรู้เชิงอภิปรัชญาเรื่อยลงมาจนถึงเรื่องของสังคมโลก เช่น หลักการประพฤติปฏิบัติตน การศึกษา คุณธรรมจริยธรรม จนถึงเรื่องการเมืองการปกครอง

นอกจากนี้ สิ่งที่เป็นจิตวิญญาณสำคัญของหลี่เสวียที่ทำให้หลี่เสวียแตกต่างจากกระแสความคิดในยุคก่อนหน้า คือ การหลุดออกจากสภาพสังคมเชิงสันนิบาต ไปสู่ยุคของการคิดด้วยกรอบของเหตุผลมากขึ้น (陈来, 1995: 14) เห็นได้จากการทำให้หลี่เป็น

มาตรฐานในการกำหนดคุณธรรมจริยธรรมของผู้คน และถูกจัดวางให้อยู่ตรงข้ามกับความปรารถนาแห่งมนุษย์ (欲) วาทกรรมสำคัญของหลี่เสวียที่ว่า “รักษาหลักการแห่งฟ้า ละทิ้งความปรารถนาแห่งมนุษย์” (存天理去人欲) ก็คือการเน้นที่เรื่องเหตุผลหรือหลักการเป็นตัวตัดสินการกระทำของมนุษย์แทนการเน้นที่ความรู้สึก

ปรัชญาหลี่เสวียนั้น ถึงแม้ว่าจะมีข้อโต้แย้งภายในจนสามารถแยกย่อยได้เป็นหลายสาย แต่สามารถแบ่งแนวคิดได้เป็นสองสายใหญ่ คือ สายหลักการ หรือ สายหลี่ (理学) ตามแนวทางของเฉิงจื่อ (程子)¹⁰ และจูซี หรือที่เรียกกันว่าสายหลี่ตามแนวทางของเฉิงจู (程朱理学) และสายจิต (心学) ตามแนวทางของลู่จิวเยวียน (陆九渊 ปีค.ศ.1139-1193) และหวางหยางหมิง (王阳明 ปีค.ศ. 1472-1529) หรือที่เรียกกันว่าสายจิตตามแนวทางของลู่หวาง (陆王心学)

เฉินหลาย (陈来, 1995: 13) ได้อธิบายความแตกต่างของทั้งสองสายว่า สายที่เน้นหลี่ ได้ยกย่องหลักความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมให้เป็นเนื้อเดียวกับตัวหลักการแห่งฟ้า และเป็นกฎเกณฑ์ที่เป็นเรื่องธรรมดาทั่วไปของจักรวาล จึงเป็นการยกระดับความคิด

¹⁰ เฉิงจื่อ (程子) หมายถึง เฉิงอี้ ซึ่งเป็นสองพี่น้องตระกูลเฉิงผู้น้อง เนื่องจากจูซีเป็นลูกศิษย์ของท่าน

ลัทธิหฺงที่มีมาแต่โบราณให้มีพื้นฐานทางปรัชญาที่เป็นระบบมากขึ้น กล่าวคือ สำหรับมุมมองด้านคุณธรรมจริยธรรม (道德伦理) ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์จะต้องลงมือปฏิบัติ นั้น สายที่เน้นหลักจริยธรรมความสัมพันธ์ของผู้คน ให้เป็นกฎเกณฑ์ที่บังคับควบคุมมนุษย์จากภายนอก ซึ่งก็คือ หลักจริยธรรมของผู้คนก็คือ หลักการแห่งฟ้าที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นการมองข้ามความเป็นมนุษย์ในฐานะที่มีความสามารถมีสำนึกปฏิบัติเรื่องเหล่านี้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นแนวทางสายจิตจึงโต้แย้งสายหลักในประเด็นนี้ โดยเห็นว่าจิตแท้ของมนุษย์นั้นเป็นองค์ประธานแห่งการประพฤติตนในครรลองแห่งคุณธรรมจริยธรรมอยู่แล้ว ดังนั้นตัวของมนุษย์เองจึงเป็นผู้วินิจฉัยหลักการแห่งคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสายนี้เป็น การเน้นหลักการที่มนุษย์เป็นองค์ประธานแห่งความประพฤติของตนเอง ไม่ต้องถูกควบคุมโดยหลักการแห่งฟ้า โดยมองว่า จิตของมนุษย์นั่นเองที่เป็นตัวหลักการ (心即理)

เนื่องจากตำราทั้งสี่ มีความเกี่ยวข้องกับปรัชญาหลี่เสวีย (理学) อย่างแยกกันไม่ออก และสิ่งที่เป็นความแตกต่างที่สำคัญระหว่างลัทธิหฺงกับลัทธิหฺงใหม่ (หลี่เสวีย) ก็คือ ถึงแม้ว่าหลี่เสวียจะมีหลายสำนัก แต่ที่ว่า แหล่งอ้างอิงสำคัญในการอภิปรายปัญหาต่างๆ ของพวกปรัชญาหลี่เสวีย ก็คือ ตำราทั้งสี่ ซึ่งประกอบไปด้วย ตำราต้าเสวีย ตำราหฺลุนยฺหฺวี ตำราเม้งจื่อ และตำราจงยง ตำราทั้งสี่

เป็นสิ่งที่พวกปรัชญาหลั่เสวียทุกสำนักให้ความสำคัญสูงสุด เพราะเป็นแหล่งอ้างอิงในการอภิปรายทางทฤษฎีไม่ว่าจะเป็นเรื่องระบบคุณค่า กรอบจริยธรรม หรือแม้กระทั่งวิธีการปฏิบัติตนเพื่อไปสู่ความเป็นปราชญ์และอริยบุคคล (陈来, 1995: 15)

หากกล่าวโดยภาพรวมแล้ว สารสำคัญของตำราทั้งสี่ล้วนเน้นการขัดเกลาตนเองเป็นสำคัญ เพียงแต่ตำราแต่ละเล่มจะเน้นมุมมองต่างด้าน ตำรา*ต้าเสวีย*กล่าวถึงวิธีการทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้กระจ่างแจ้งในคุณธรรมของตน และในส่วนของกรปกครองก็เปรียบเสมือนแผนที่ความคิดชี้แนะขั้นตอนการปกครองให้เดินทีละก้าว เสนอว่าการปกครองที่ดีควรจะเริ่มต้นอย่างไร ตำรา*หลุนยฺหวี่*เน้นมนุษยธรรมและจารีต ให้หลักในการจัดการเรื่องราวน้อยใหญ่ของการดำเนินชีวิตในสังคม ตำรา*เมิ่งจื่อ*เน้นเรื่องความถูกต้องเหมาะสมในการจัดการปัญหา และเสนอทฤษฎีที่ว่าธาตุแท้ของมนุษย์นั้นดีงาม ส่วนตำรา*จงยฺง*กล่าวถึงการอาศัยความซื่อสัตย์กลับสู่ธาตุแท้อันดีงามของมนุษย์ และอธิบายให้เห็นถึงความล้าลึกของมรรควิธีและอริยบุคคลผู้เป็นมนุษย์ในอุดมคติของลัทธิขง

ถึงแม้ว่าสำนักหลั่เสวียจะได้แย่งกันภายในเกี่ยวเรื่องปลีกย่อยทางทฤษฎีและการให้เหตุผล แต่ไม่ว่าอย่างไรก็ตาม จุดยืนของปรัชญาหลั่เสวียที่ทุกสำนักต่างมีส่วนร่วมกัน คือ การพยายามพัฒนา

ความคิดลัทธิขงจื๊อที่มาก่อนสมัยราชวงศ์จินให้สมบูรณ์ขึ้น และยังถือ
ว่าจริยบุคคลที่ลัทธิขงจื๊อของเชิดชู เช่น ขงจื๊อ เมิ่งจื๊อ บุรพกษัตริย์
แห่งราชวงศ์โจว เป็นต้น เป็นมนุษย์ในอุดมคติที่วิญญูชนต้องถือเอา
เป็นต้นแบบในการพัฒนาขัดเกลาตนเอง ตลอดจนการยึดมั่นใน
หลักการแห่งคุณธรรมเรื่อง เมตตาธรรม (仁) ความเที่ยงธรรม
(义) จริตธรรม (礼) ปัญญาธรรม (智) และ สัจจธรรม (信)
รวมไปถึงวิธีการในการพัฒนาตนเพื่อเข้าถึงคุณธรรมเหล่านี้ ซึ่ง
หลักการทั้งหลายที่กล่าวมานี้ล้วนอ้างอิงได้จากตำราทั้งสี่ และตำรา
ทั้งสี่ก็เป็นแม่กระทั้งสนามแห่งการสร้างความหมายและการตีความ
ให้กับความคิดลัทธิขงจื๊อด้วย นี่จึงเป็นเหตุผลที่สำคัญที่ลัทธิขงจื๊อใหม่หรือ
อหฺลี้เสวีย ขกย่องและให้ความสำคัญกับตำราทั้งสี่ยิ่งนัก

4. สรุป

หากเรามองพัฒนาการของประวัติศาสตร์และพัฒนาการ
ทางปรัชญาของสังคมจีน เราจะได้เห็นความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน
ระหว่างกระบวนการฟื้นฟูลัทธิขงจื๊อ อันก่อให้เกิด “วาทกรรมสายตรง
แห่งมรรควิธี” การยกระดับกระบวนการทัศน์ไปสู่หฺลี้เสวีย และการเชิด
ชูตำราทั้งสี่ ว่าพัฒนาการเหล่านี้เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน
โดยที่ทั้งสามถือกำเนิดขึ้นจากปัจจัยภายในสังคมจีนสองปัจจัย คือ
ความซบเซาและตึบตันของการศึกษาตำราคลาสสิกที่เน้นหนัก
ในทางภาษาศาสตร์ กับการเรียนท่องจำเพื่อการสอบเข้ารับราชการ

ทำให้จิตวิญญาณที่แท้จริงของลัทธิขงหรือเสื่อมถอยลง ก่อปรกับการเฟื่องฟูของพุทธศาสนาและความคิดลัทธิเต๋าในสังคมจีน ทำให้ลัทธิขงต้องเกิดการปรับตัวเพื่อเปลี่ยนกระบวนทัศน์ครั้งใหญ่ วาทกรรม “สายตรงแห่งมรรควิธี” ถือเป็นกระบวนการณ์สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หลี่เสวียเป็นการพยายามก้าวข้ามกระบวนทัศน์เดิมของลัทธิขง และตำราทั้งสี่ก็เป็นผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการณ์สำคัญครั้งนี้

บรรณานุกรม

- 陈来. 2008. 《宋代理学话语的形成》. 河北学刊. 第01期.
- . 1995. 《宋明理学》. 第三版本. 沈阳: 辽宁教育出版社.
- 成守勇. 2003. 《韩愈复兴儒学探析》. 淮阴师范学院学报(哲学社会科学版). 第02期.
- 冯友兰. 1985. 《中国哲学简史》. 涂又光(译). 北京: 北京大学出版社.
- 栗洪武、郭向宁. 2006. 《‘五经博士’的设置与儒学尊崇地位的形成》. 教育研究. 第10期.
- 侯外庐、丘汉生和张岂之主编. 1997. 《宋明理学史(上)》. 北京: 人民出版社.
- 李泽厚. 2008. 《新版中国古代思想史论》. 天津: 天津社会科学院出版社 .
- 刘泽亮. 2002. 《从〈五经〉到〈四书〉: 儒学典据嬗变及其意义——兼论朱子对禅佛思想挑战的回应》. 东南学术. 第06期.
- 余英时. 2008. 《宋明理学与政治文化》. 长春: 吉林出版社.
- 朱熹(撰). 2010. 《四书章句集注》. 北京: 中华书局.

Gardner, Daniel K. 1984. “Principle and Pedagogy: Chu Hsi and *The Four Books*”. *Harvard Journal of Asiatic Studies* 44. 1: 57-81.

———. 2007. *The Four Books: The Basic Teachings of the Later Confucian Tradition*. Hackett Publishing.

ABSTRACT

From “Confucian Orthodoxy” Discourse to Neo-Confucianism and *The Four Books*

Sayumporn Chanthasithiporn

This article aims to point out the relation of the formation of the discourse “Confucian orthodoxy” (道统) to Neo-Confucianism (理学) and *The Four Books* 《四书》. The study found that this relation has been considered as historical and philosophical development of Chinese society caused by the Confucianism movement, which was weakened by both internal and external factors. The “Confucian orthodoxy” discourse was an important process that leading to certain changes. Neo-Confucianism was the effect of the paradigm shift from Confucianism, and *The Four Books* is the important product of this process.

Keywords: *Confucian orthodoxy, Neo-Confucianism, The Four Books, The Five Classics*